

Johannes Kramer, gedeputeerde provincie Fryslân

“Boeren zouden bijvoorbeeld mee kunnen helpen met het prikken van eieren in natuurgebieden, bij de bron van het probleem”

“In Friesland worden we geconfronteerd met steeds meer ganzen. Vooral winterganzen veroorzaken overlast. Het kost ons jaarlijks tien tot twaalf miljoen euro, en die kosten nemen exponentieel toe. Wij streven naar een reductie van de schade van 5 tot 10 procent en vinden dat grondeigenaren een tandje bij moeten zetten. Grondeigenaren binnen de foeragegebieden krijgen 100 procent van de schade vergoed. Daarbuiten is dat 80 procent. Wordt de doelstelling niet gehaald, dan verlagen we die vergoeding van 80 naar 50 procent. Dit jaar is de schade met 24 procent omlaag gegaan. De korting gaan we dus niet toepassen.

Natuurlijk werd er vanuit de agrarische sector wel wat gemopperd. Maar in Nederland hebben we afgesproken dat je een volledige vergoeding krijgt voor schade veroorzaakt door soorten die niet bejaagd mogen worden. De wolf mag je niet bejagen, dus schade veroorzaakt door een wolf krijg je helemaal vergoed. Ganzen mogen deels wel worden bejaagd. Daarom hebben we deze keuze gemaakt.

In dat opzicht ben ik het deels eens met de stelling. Natuurbeheerders krijgen geen ganzenschade vergoed. Terreinorganisaties nemen wel maatregelen om de ganzendruk te verminderen. Zo heeft It Fryske Gea vergassingsacties gehouden. Die zegt daarmee wel te stoppen nu boeren intensiever gaan bejagen. Het gaat dus nog niet heel eendrachtig.

Uiteindelijk moet iedereen verantwoordelijkheid nemen. Ik ben al heel blij met die 24 procent, maar ik hoop dat we nog meer gezamenlijk kunnen optrekken. Boeren zouden bijvoorbeeld mee kunnen helpen met het prikken van eieren in natuurgebieden, bij de bron van het probleem. Terreinbeheerders zouden die ruimte dan ook moeten geven.”

Dick Melman, Wageningen Environmental Research

“Die ganzenaantallen blijven voorlopig nog wel even stijgen en overleg zie ik als de enige oplossing”

“Het aantal ganzen in Nederland neemt al toe sinds eind jaren zeventig. In eerste instantie waren terreinbeheerders er trots op. Het was een succesverhaal. Dat veranderde naarmate de overlast toenam. Ook in natuurgebieden worden nadelige effecten van ganzen gevonden. Of je dat schade moet noemen, vind ik nog de vraag, maar ganzen schoppen in ieder geval de beoogde doelen in de war.

Zowel de landbouw- als natuursector spelen een rol in de ganzenproblematiek. De landbouwgebieden zijn heel aantrekkelijk om te foerageren, in natuurgebieden vinden ganzen goede broedplekken. Beide partijen hebben het probleem mogelijk gemaakt. Zeggen dat agrariërs alle verantwoordelijkheid hebben geeft geen pas en is niet de goede manier om het gesprek aan te gaan. Die ganzenaantallen blijven voorlopig nog wel even stijgen en overleg zie ik als de enige oplossing.

Ik heb gemerkt dat de percepties over pogingen om ganzenschade te verminderen enorm verschillen. Na drie jaar experimenteren met het aanbieden van opvanggebieden met verjaagacties daarbuiten verbleef zo’n 60 procent van de ganzen in de gedooggebieden, een percentage dat in de loop der tijd niet veranderde. Boeren zeiden: de opvanggebieden werken dus niet. Natuurbeheerders zeiden: we moeten ze beter vormgeven want die rustgebieden zijn nooit goed begrensd. Er lagen gebieden in waaruit ganzen werden verjaagd. Bovendien werden de grenzen regelmatig aangepast.

Ik denk dat we moeten kijken wat we hebben gedaan en wat er beter had gekund. Met het brede ganzenoverleg (G7) waren we toen goed op weg. Ik vind dat we het opnieuw moeten proberen. Reële doelstellingen ontwikkelen, respect voor elkaars belangen tonen en zeggen wat je wilt en kunt gaan doen. Objectiveren en monitoren zijn daarbij essentiële ingrediënten.”

“Agrariërs moeten verantwoordelijkheid nemen voor de ganzenschade bij natuurbeheerders”

Ganzen verblijven in Nederland niet alleen vanwege de prachtige natte natuurgebieden, maar ook vanwege de grazige eiwitrijke graslanden. Boeren vinden dat niet altijd fijn omdat de ganzen alles wegvreten. Maar tegelijkertijd hebben ook natuurbeheerders soms last van te veel ganzen. De ‘schuld’ van de ganzenproblematiek wordt echter vooral bij het natuurbeheer en de natuurbeheerders gelegd. Moeten we het niet ook gewoon eens omdraaien? Ligt de schuld niet net zo goed bij de agrariërs en zouden zij omgekeerd niet ook eens hun verantwoordelijkheid moeten nemen voor de ganzenschade bij natuurbeheerders?

— Lotty Nijhuis (journalist)

Berend Steenbergen, biologisch melkveehouder in Groningen

“Wat mij betreft gaan we in ganzenfoeragegebieden terug naar de herfstvergoeding, zodat overwinterende ganzen daar het hele seizoen welkom zijn”

“Ganzenschade is er voornamelijk op boerenland. Ganzen zijn hier sinds jaar en dag. Ik zie dat niet zo snel veranderen, behalve misschien door veranderingen in het klimaat. Maar zolang ze hier zijn, hebben we ermee te leven. Ik geloof dat we dit probleem samen moeten oplossen. Zo werkt dat ook gewoon in Nederland: als boer krijg je nooit helemaal je zin en als natuurbeheerder ook niet. Ik zit aan tafel bij het Ganzenakkoord Groningen, GAK. We werken met foeragegebieden. Natuurbeheerders in het GAK nemen daarnaast in hun gebieden maatregelen tegen ganzen, bijvoorbeeld afschot. Veel minder dan ik als melkveehouder zou willen, maar ik heb daar begrip voor. Als boeren vragen we ontheffingen aan om overzomerende ganzen te verjagen en zo schade tegen te gaan. In verandering van landgebruik geloof ik niet zo. Wij hebben een biologisch-dynamisch bedrijf en relatief eiwitarme graslanden, maar de ganzen zitten graag bij ons. Links en rechts kunnen we nog wel dingen verbeteren. Veel boeren vragen maar mondjesmaat ontheffingen aan. Het is nogal ingewikkeld en gaat per perceel. We zouden veel liever aanvragen per polder, dat scheelt enorm veel papierwerk. Verder ontbreekt een duidelijk plan voor overwinteraars. In de foeragegebieden krijgen we pas vanaf 1 november een vergoeding voor overwinterende ganzen. Boeren in een foeragegebied zullen dus tot 1 november hun overwinterende ganzen verjagen. Ganzen snappen niet dat ze het ene moment wel en het andere niet welkom zijn. Bovendien jaag je ze terug naar de plekken waar ze echt schade veroorzaken. Wat mij betreft gaan we in ganzenfoeragegebieden terug naar de herfstvergoeding, zodat overwinterende ganzen daar het hele seizoen welkom zijn. Dan kan daarbuiten op schadegevoelige gewassen planmatig verjaagd worden naar foeragegebieden.”

Arie den Hertog, Duke Faunabeheer

“Nu vinden we bevers leuk, maar ze zitten al overal. Gaan we dan straks de boomkwekers de schuld geven?”

“Dat is belachelijk. Agrariërs zijn juist de dupe van foutief natuurbeheer. We hebben een grote hoeveelheid aantrekkelijke plas-dras-gebieden aangelegd en ganzen als beschermde soort aangewezen. Maar als je zoveel ganzen wilt beschermen, dan moet je ook zorgen dat er in die natuurgebieden voldoende voedsel is. Nu gaan al die ganzen elders eten zoeken, en dat doen ze bij boeren. Ik wil natuurbeheerders ook niet de schuld geven. De goede wetgeving was er gewoon niet. Maar juist rond natuurgebieden zien we de meeste schade. Je kunt een boer niet kwalijk nemen dat hij eiwitrijk gras laat groeien, die wil het beste voor zijn koeien. En boeren kunnen weinig doen zolang ganzen in natuurgebieden nauwelijks bejaagd mogen worden. Zonder die plas-dras-gebieden had de populatie nooit zo kunnen groeien. Minder plas-dras zou het probleem verkleinen, maar dat is natuurlijk geen oplossing. Die gebieden zijn er ook voor andere beschermde soorten. In Nederland lopen we altijd achter de feiten aan. We hadden meteen moeten ingrijpen toen de populatie ging groeien. Het aantal ganzen moet nu eerst een flinke douw krijgen, maar zulke beslissingen durven we in Nederland niet te nemen. We dreigen dezelfde fout nu opnieuw te maken. Let maar op: bevers worden het volgende probleem. Nu vinden we ze leuk, maar ze zitten al overal. Gaan we dan straks de boomkwekers de schuld geven?”

Luc Hoogenstein, boswachter Natuurmonumenten Gooi- en Vechtstreek

“Het zou mooi zijn als boeren in deze gebieden minder voedselrijk grasland zouden telen. Minder voedselrijk grasland verkleint de overlevingskans van ganzenkuikens”

“We hebben een boeiende relatie met ganzen. In het Naardermeer hebben we Natura 2000-doelstellingen voor verschillende vogelsoorten in het riet, zoals de purperreiger, grote karekiet en snor. Grauwe ganzen eten het riet waarin deze soorten broeden. We doen daar dus wat aan. Waar de purperreiger broedt, zetten we bijvoorbeeld netten neer om het riet te beschermen. We hebben ook een ontheffing gekregen om eieren van ganzen te schudden. Vooral de ganzen die jaarrond in Nederland verblijven zijn een probleem voor de beschermde Natura 2000-soorten. Maar natuurlijk zijn ganzen in zekere mate ook welkom. Ze horen bij het ecosysteem. In de wintermaanden is het Naardermeer een belangrijk gebied voor overwinterende ganzen zoals de kolgans. Het ligt dus genuanceerd. Je merkt dat onze maatregelen in het Naardermeer een effect hebben op de aantallen ganzen. We hopen dat de omliggende agrarische gronden nu ook minder overlast van ganzen hebben in de zomermaanden. Het zou mooi zijn als boeren in deze gebieden minder voedselrijk grasland zouden telen. Minder voedselrijk grasland verkleint de overlevingskans van ganzenkuikens. Ik vind dus dat landbouw en natuur in de toekomst vaker samen zouden moeten optrekken, je kunt zeker niet alleen de landbouw de zwarte piet toespelen. Juist de combinatie waterrijk broedgebied en eiwitrijk foeragegebied maakt Nederland zo aantrekkelijk. Zowel boeren als natuurbeheerders hebben dus een verantwoordelijkheid.”